

plaats voor pleeggezinnen

jeugdzorg
nederland

Versterken van de kracht van pleegouders

Uitvoeringsplan 2017 - 2019

Colofon

Auteurs : Maartje Gardeniers, Marrieloë te Raaij en Jord Neuteboom
Redactie : Marike Kerbert

Het programma Versterken van de Kracht van pleegouders wordt uitgevoerd in opdracht van Jeugdzorg Nederland en de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen, in samenwerking met de Vereniging Nederlandse Gemeenten en met financiering door het ministerie van VWS.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting uitvoeringsplan

2. Achtergrond en proces

3. Nieuwe inzichten uit het veld

4. Visie, missie en beoogde effecten

- Missie
- Visie
- Resultaten
- Vertrekpunten

5. Ontwikkellijnen

- 5.1 De winkel voor pleegouders
- 5.2 De werkplaats voor nieuwe inhoud en leervormen
- 5.3 De etalage voor alle aanbod
- 5.4 Doe-het-zelvers: pleegouders in regie
- 5.5 Duurzame organisatie en financiering

6. Programma uitvoering

- 6.1 Werkwijze
- 6.2 Communiceren en werken met ambassadeurs
- 6.3 Monitoren van voortgang, effecten en impact
- 6.4 Programmamanagement
- 6.5 Werken over de programmagrenzen

7. Projecten oktober 2017 – september 2018

Bijlagen

- A. Opzetten en onderhouden netwerk van ambassadeurs
- B. Gerelateerde programma's pleegzorg

1 Samenvatting Uitvoeringsplan

2 Achtergrond en proces

1. Achtergrond: onderzoek en programma plan

Het aantal plaatsingen van kinderen en jongeren in de pleegzorg is in de afgelopen tien jaar met 70% gegroeid. De verwachting is dat het beroep op pleegzorg de komende jaren verder zal stijgen. Daar komt bij dat de problematiek waarmee pleeggezinnen te maken krijgen, door tendensen in wet- en regelgeving en beleid, zwaarder wordt. Pleegouders moeten daarop goed voorbereid zijn en daarom is een investering nodig in hun toerusting. Zo kunnen zij zich nog beter inzetten voor de 22.000 kinderen en jongeren die dat nodig hebben.

Diverse organisaties betrokken bij de pleegzorg in Nederland hebben de handen ineengeslagen om een plan te maken voor de invulling van deze investering. Na [een vooronderzoek](#) hebben de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) en Jeugdzorg Nederland (JN) een programmaplan opgesteld. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten steunt dit programma, 'Investeren in de kracht van pleegouders'. Voor de uitvoering ontvangt het programma financiële ondersteuning van het ministerie van VWS voor de periode 2017-2019.

Met 'Investeren in de kracht van pleegouders' komen we tegemoet aan de wens van pleegouders om meer en betere mogelijkheden te krijgen om zichzelf te ontwikkelen. Als pleegouders het langer volhouden, voorkomen we voortijdig afgebroken plaatsingen en uitval van pleegouders.

2. Proces: betrokkenheid en draagvlak

Om te beginnen hebben we in de eerste helft van 2017 de wensen geïnventariseerd van alle betrokken partijen (zoals pleegouders, pleegzorgorganisaties en andere betrokkenen). Zo konden we er zeker van zijn dat het programma in de behoeften van alle partijen zou voorzien. In een dialoogsessie en een [werkconferentie](#) hebben we onder meer de hoofdlijnen van het programma getoetst. Ook hebben we alle relevante perspectieven en het krachtenveld (maatschappelijke bewegingen, dilemma's en relevante relaties) vastgelegd. Een ander doel was het verkrijgen van steun en medewerking voor het programma en verdere concretisering van de uitvoering.

Aan de bijeenkomsten namen (pleeg)ouders deel, medewerkers van de pleegzorgaanbieders (zoals bijvoorbeeld pleegzorgbegeleiders, managers en medewerkers werving en scholing) en andere deskundigen. Het resulteerde in een [leerdokument](#) ('*learning history*').

3. Uitvoeringsplan

Dit uitvoeringsplan is de uitkomst van alle input uit de eerste fase. Het vormt een aanvulling op en aanscherping van het originele programmaplan. Het geeft de strategische vertrekpunten voor het gehele programma. Tevens biedt het een overzicht van de concrete activiteiten voor de periode oktober 2017 tot en met september 2018.

Dit uitvoeringsplan is dynamisch en gericht op ontwikkeling. Het zal worden bijgesteld op het moment dat daarvoor aanleiding is.

3 Nieuwe inzichten uit het veld

In de eerste fase werd duidelijk dat er draagvlak is voor de doelen en resultaten uit het programmaplan. Deze hebben we met alle gesprekspartners nader uitgewerkt in vijf strategische lijnen die als leidraad dienen voor het vervolg van het programma. De strategische lijnen zijn terug te vinden in hoofdstuk 5. Ook zijn enkele aanvullende inzichten naar voren gekomen, waarmee we in de uitvoering van het programma rekening zullen houden:

Structurele samenwerking met en betrokkenheid van pleegouders

Pleegouders zijn de primaire doelgroep van het programma. Zij zijn op allerlei manieren betrokken bij de totstandkoming van dit plan en worden vertegenwoordigd door de NVP. Ook in de uitvoering van het plan staat hun perspectief centraal; hun kennis en wensen zijn leidend.

Van alle communicatie-uitingen (ook van beleids- en programmastukken, zoals dit plan van aanpak) maken we een aansprekende 'vertaling' voor pleegouders. Zo maken we de directe betekenis voor hen toegankelijk.

Doel: het welzijn van pleegkinderen

De uiteindelijke doelgroep van het programma zijn pleegkinderen; het uiteindelijke doel is hun welzijn en ontwikkeling. Dit programma wil dat doel bereiken door het versterken van de kracht van pleegouders. De ouders van de pleegkinderen spelen een cruciale rol. Om die reden neemt het programma ook, waar mogelijk, het perspectief van de pleegkinderen en hun systeem mee bij de leeractiviteiten.

Afstemming met andere partijen

Scholing en training kunnen goed bijdragen aan de versterking van de kracht van pleegouders. Daarnaast zijn ondersteuning door onder meer de pleegzorg en jeugdbescherming (professionals, organisaties en systemen) onontbeerlijk. Maar pleegouders leren ook van de interactie met de pleegkinderen (en met hun ouders, hun thuisstelsel) en met de sociale omgeving (andere (pleeg)ouders, andere ervaringsdeskundigen, buurt, wijk, familie, school, maatschappelijke organisaties in het vrijwilligerswerk, zorg en welzijn etc.).

Wisselwerking met deze partijen kan het volgende opleveren:

- Alle actoren leveren hun specifieke bijdrage aan de ontwikkeling van pleegouders. Voorwaarde is dat de bijdragen dezelfde (educatieve) kant opwerken en elkaar versterken.
- Alle betrokkenen hebben een adequaat kennisniveau (zodat bijvoorbeeld de inzichten van een pleegzorgwerker op een cruciaal thema niet achterblijven bij die van een pleegouder).
- Andere inzichten verrijken het leeraanbod voor pleegouders (van professionals en ervaringsdeskundigen en uit theorie en praktijk, de systeemwereld van organisaties en de leefwereld van pleegouders).
- Een omgeving ontstaat waarin alle betrokkenen het belang zien van voortdurende ontwikkeling en scholing. In dit klimaat zijn fouten maken en iets niet weten nodig om te komen tot verdere ontwikkeling.

Nauwere betrokkenheid van gemeenten

Gemeenten hebben door de decentralisatie een centrale plek gekregen in het jeugdzorgdomein. De concrete invulling van hun rol verschilt nu nog vaak per gemeente, ook als het om pleegzorg gaat. Gezien het belang van lokale ondersteuning van pleegouders willen we verkennen welke rol gemeenten kunnen spelen in de toerusting van “hun” pleegouders.

Samenwerking organiseren

Op dit moment werken organisaties nog maar beperkt samen op het gebied van de toerusting van pleegouders. Pleegzorgaanbieders vinden vaak nog ieder voor zich het wiel uit en gebruiken zelden wat er elders al is ontwikkeld. Ook samenwerking met gespecialiseerde scholingsaanbieders komt maar weinig voor. Door strategische samenwerking en meer coördinatie – zoals beoogd met dit programma – valt daarom veel winst te behalen.

Smaakmakers betrekken bij het programma

Het huidige scholingsaanbod is groot maar van wisselende kwaliteit. Het is daarom zinvol smaakmakers bij het programma te betrekken: partijen die vooroplopen als het om kwaliteit gaat. Daarbij moeten er goede (financiële) afspraken komen over de inzet van alle betrokkenen. Ook moet zichtbaar worden dat investeren in goede scholing van pleegouders zich uitbetaalt: in de kwaliteit van de opvoeding, in de kwaliteit van leven van pleeggezinnen, in de binding van pleegouders en in de kwaliteit en kosten van pleegouderbegeleiding in het algemeen.

Naamswijziging programma

Uitwerking van het programma heeft er onder andere toe geleid dat we de naam van het programma hebben aangepast. Van ‘Investeren in de kracht van pleegouders’ maakten we ‘Versterken van de kracht van pleegouders’. We hebben gezien dat er al heel veel kracht aanwezig is, zowel bij pleegouders als bij organisaties. Met dit programma willen we die kracht verder versterken en delen.

4 Visie, missie en beoogde resultaten

4.1 Visie

Pleegouders zijn de vrijwillige spil in de complexe zorg voor pleegkinderen. Bij pleegouders komen de persoonlijke zorg en de institutionele zorg voor de opvoeding van pleegkinderen bij elkaar. Als we de kracht van pleegouders versterken, wordt de kans groter dat hun pleegkinderen zich gezond ontwikkelen. Zij zelf zullen hun opdracht beter kunnen vervullen en langer kunnen volhouden. Van andere betrokkenen partijen (professionals in de pleegzorg, jeugdbescherming, gemeenten, maatschappelijke partners) vraagt dit een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van pleegouders. Vanuit de kernwaarden: samenwerking, wederkerigheid en openheid.

4.2 Missie

Het programma wil het potentieel en de draagkracht van pleegouders structureel versterken. Doel is dat zij hun spilfunctie zo goed mogelijk kunnen vervullen: primair in de relatie met hun pleegkinderen, ouders en de institutionele partijen.

Het programma geeft een tijdelijke impuls, gericht op:

- het realiseren van een compleet leer- en ontwikkelassortiment voor pleegouders;
- het stimuleren van vernieuwing in aanbod en leervormen;
- het faciliteren van eigen regie en initiatief van pleegouders;
- het realiseren van een goed vindbaar overzicht van het landelijke aanbod.

Met de pleegzorgpartners werken we toe naar een bedrijfsmodel dat het mogelijk maakt deze samenwerking duurzaam en financieel voort te zetten.

Daarmee wordt het **missie statement** van dit programma:

Versterken van de kracht van pleegouders door leren en je ontwikkelen een vanzelfsprekend onderdeel te maken van het pleegouderschap

4.3 Resultaten

Met dit programma willen we bereiken dat scholing en ontwikkeling een vanzelfsprekend onderdeel wordt van het pleegouderschap. Ook willen we dat er een compleet en divers leer- en ontwikkelassortiment voor pleegouders beschikbaar is, dat zo goed mogelijk in hun behoeften voorziet.

De activiteiten en projecten in dit programma dragen bij aan:

- het vergroten van de kennis en vaardigheden van pleegouders;
- de kwaliteit van de opvoeding in en het leven van pleeggezinnen;
- het slagen van pleegzorgplaatsingen (en dus het voorkomen van *breakdown* van plaatsingen);
- de duurzame inzet van pleegouders (het tegengaan van uitval van pleegouders en hen duurzaam verbinden aan pleegouderschap);
- het samen leren (samenwerking, versterking van en verbinding tussen alle partijen die betrokken zijn bij een pleegzorgplaatsing).

In de periode oktober 2017 tot en met juni 2019 zullen we langs de verschillende ontwikkellijnen werken die zijn voortgekomen uit de inventarisatiefase van dit programma. Hierbij benoemen we per ontwikkellijn het beoogde hoofdresultaat. In hoofdstuk 5 werken we de lijnen nader uit.

4.4 Beoogde resultaten in de verschillende ontwikkellijnen

Met de verschillende ontwikkellijnen beogen we de volgende resultaten:

1. De winkel voor pleegouders

Een inhoudelijk onderbouwd en compleet leer- en ontwikkelassortiment voor pleegouders, dat bestaat uit traditionele en eigentijdse (leer)vormen

2. De werkplaats voor nieuwe inhoud en leervormen

Meer variatie in het aanbod, door vernieuwing van het inhoudelijke aanbod en door de ontwikkeling van innovatieve leervormen

3. De etalage voor alle aanbod

Een goed bekend, toegankelijk overzicht van het landelijke leer- en ontwikkelaanbod, vanuit een centraal (digitaal) punt

4. De doe-het-zelvers: pleegouders in regie

Pleegouders staan zelf aan het roer in de ontwikkeling van hun pleegouderrol, professionals ondersteunen

5. De duurzame organisatie en financiering

Duurzame organisatie en financiering van het leeraanbod, op basis van een overeenkomst met pleegzorgaanbieders en in samenwerking met gemeenten en andere partijen en programma's.

4.5 Afbakening

De naam 'Versterken van de kracht van pleegouders' laat zien waar dit programma in de kern voor staat. Andere onderwerpen raken wel aan dit programma, maar daarop richten wij ons niet. Het betreft onder meer:

- verbetering van de financiële en of juridische positie van pleegouders;
- verbetering van de individuele begeleiding door een pleegzorgwerker;
- scholing en deskundigheidsbevordering van pleegzorgwerkers en jeugdbeschermers;
- werving, selectie en matching;
- het voorbereidingsprogramma voor pleegouders;
- zwaardere interventies.

Doelgroep

In dit programma spreken wij steeds over 'pleegouders'. De ontwikkeling rond gezinsvormen voor uithuisgeplaatste kinderen en het streven om de verschillende varianten van gezinsvormen dicht bij elkaar te brengen, laten steeds meer andere vormen van opvang zien. Het gaat dan bijvoorbeeld om informele vormen als meeleeft- en steungezinnen, en professionelere vormen als projectgezinnen en gezinshuizen. We verwachten dat de resultaten en producten van ons programma ook voor opvoeders in deze gezinsvormen van meerwaarde kunnen zijn.

5 Ontwikkellijnen

5.1 Ontwikkellijn ‘de winkel voor pleegouders’

Onder de ‘winkel voor pleegouders’ verstaan we het geheel aan mogelijkheden om als pleegouder te leren en je te ontwikkelen en daarmee een persoonlijk curriculum vorm te geven. Zowel de ontwikkeling van kennis en vaardigheden als persoonlijke groei komen aan bod. Voorbeelden van kennis en vaardigheden zijn onder meer hechting, loyaliteit, systeemdynamiek en opvoedvaardigheden. Bij persoonlijke groei kun je denken aan mindfulness voor pleegouders, het bevorderen van gezondheid, het vitaal houden van relaties, maar ook het managen van je gezin en alle hulpverlening eromheen. We maken onderscheid tussen een basisaanbod dat voor iedere pleegouder relevant en interessant is en een verdiepend aanbod dat gericht is op meer specifieke kennis en vaardigheden.

Hoofdresultaat

Een inhoudelijk onderbouwd en compleet curriculum voor pleegouders dat bestaat uit traditionele en meer eigentijdse leervormen, met relevante thema’s. Dit curriculum is landelijk beschikbaar.

Specifieke resultaten

Pleegouders:

- kunnen putten uit een integraal curriculum dat goed aansluit bij hun wensen en behoeften. Het curriculum differentieert waar nodig (bijvoorbeeld naar soort pleeggezin, ervaringsjaren, soort problematiek, leerstijlen en leeftijd kind). Het is flexibel en kan op maat worden gemaakt. Pleegouders waarderen het met tenminste een cijfer 7;
- 25% van de pleegouders maakt gebruik van het assortiment uit de winkel op de thema’s en momenten die hen uitkomen.

Het scholingsaanbod:

- is gebaseerd op een integraal beeld van de gewenste competenties en vaardigheden voor pleegouders (competentieportfolio);
- biedt een compleet assortiment dat landelijk beschikbaar is;
- biedt basis- en verdiepingsmodules op alle relevante thema’s;
- sluit aan op het voorbereidingsprogramma;
- bestaat uit zowel traditionele als meer eigentijdse leervormen, biedt zowel groepsleren als individuele programma’s en speelt in op de behoefte aan flexibiliteit (ritme ouders);
- is inhoudelijk en didactisch goed onderbouwd (kwaliteitseis);
- omvat professionele trainers/experts met sterke didactische vaardigheden.

Operationele beweging

Om de beoogde resultaten van deze ontwikkellijn te halen zijn twee subprojecten nodig:

- 1.1. Curriculum
We stellen de inhoud van het curriculum vast (het 'complete winkelassortiment'). We onderzoeken wat nodig is om bestaande modules landelijk beschikbaar te stellen. We maken afspraken over samenwerking met individuele aanbieders (pleegzorgorganisaties en andere partners) over het beschikbaar stellen van modules. Daarvoor ontwikkelen we (kwaliteits-)standaarden en uitgangspunten.
- 1.2. Trainerspool
We vinden goede trainers die de inhoud van het curriculum kunnen uitvoeren. Om de trainerspool te vergroten, experimenteren we met een train-de-trainers-module, waarbij pleegouders en andere deskundigen worden opgeleid om andere pleegouders te scholen.

5.2 Ontwikkellijn 'De werkplaats voor nieuwe inhoud en leervormen'

Het vooronderzoek laat lacunes zien in het aanbod van ontwikkel- en leermodules. Daarom moeten we, naast het bestaande scholingsaanbod, nieuw aanbod ontwikkelen. Daarvoor hebben we de werkplaats. Het gaat zowel om ontwikkeling van nieuw inhoudelijk aanbod, het vernieuwen van het bestaande aanbod, als de ontwikkeling van innovatieve leervormen.

Hoofdresultaat

Meer variatie in het aanbod door vernieuwing van het inhoudelijke aanbod en door ontwikkeling van innovatieve leervormen.

Specifieke resultaten

Het bestaande aanbod is aangevuld met nieuwe inhoudelijke modules. Het is bovendien verrijkt met innovaties in leer- en scholingsvormen en in werkwijzen.

Als specificaties voor de innovaties in de leer- en scholingsvormen en werkwijzen gelden:

Voor de pleegouders:

- alle pleegouders in Nederland en alle deelnemende organisaties kunnen er hun voordeel mee doen;
- scholing op maat en waar nodig gedifferentieerd;
- toegang tot scholing op de thema's en momenten dat pleegouders die nodig hebben.

Aanbod:

- zowel traditionele als meer eigentijdse leervormen;
- laagdrempelige vormen van scholing waarbij optimaal gebruik gemaakt wordt van digitale mogelijkheden.

Operationele beweging

We pakken de volgende projecten op:

2.1 Nieuw inhoudelijk aanbod

In deze programmaperiode ontwikkelen we drie nieuwe scholingsmodules of vernieuwen we bestaande modules. Op basis van het vooronderzoek weten we al dat er behoefte is aan materiaal over enkele specialistische onderwerpen, zoals specifiek probleemgedrag van kinderen. Ook is er behoefte aan modules over samenwerking en communicatie.

2.2 Innovatie in leervormen

We zullen experimenteren met minder traditionele leervormen om pleegouders toe te rusten met kennis, informatie en vaardigheden. Daarbij denken we aan het inzetten van vormen als e-learning en blended learning. Het gebruik van nog vernieuwender vormen zullen we verkennen.

5.3 Ontwikkellijn ‘De etalage voor alle aanbod’

Om iedere pleegouder in Nederland toegang tot het ontwikkelaanbod te verlenen, is een lage drempel belangrijk. In deze ontwikkellijn werken we daarom aan het maken van ‘een etalage’. Hoe kunnen we het aanbod vindbaar maken en op een toegankelijke en aantrekkelijke manier presenteren? Hoe zorgen we dat pleegouders, maar ook hun begeleiders, goed op de hoogte zijn van de ondersteuningsmogelijkheden? In deze ontwikkellijn worden dergelijke vragen beantwoord.

Hoofdresultaat

Een goed bekend, toegankelijk overzicht van het landelijke leer- en ontwikkelassortiment, dat vanuit een centraal (digitaal) punt actief wordt aangeboden.

Specifieke resultaten

- Pleegouders hebben (digitaal) toegang tot het overzicht van het landelijke leer- en ontwikkelassortiment.
- Het aanbod is efficiënt en effectief georganiseerd.
- We hebben een duurzame infrastructuur om het assortiment vraaggestuurd aan te bieden.
- Meer dan 60% van de pleegouders is binnen een jaar na de lancering bekend met het centrale digitale punt

Operationele beweging

1.1 Digitaal platform

We creëren een digitaal platform waar alle ingrediënten te vinden zijn voor een goede toerusting van pleegouders. Daarbij kan het gaan om (een overzicht van) scholing, maar ook om betrouwbare expert-informatie(bronnen) of de mogelijkheid tot online contact met andere pleegouders.

In een verkennend onderzoek nemen we de volgende functionaliteiten mee:

- een overzicht van de leer- en ontwikkelmogelijkheden en van beschikbare deskundige trainers;
- een landelijke online community waar pleegouders kennis en ervaringen kunnen delen;
- variatie in online leer- en ontwikkelmogelijkheden.

5.4 Ontwikkellijn Doe-het-zelvers: pleegouders in regie

Pleegouders hebben een spilfunctie in het complexe speelveld van personen en organisaties rondom een pleegkind. De focus van dit programma ligt daarom op het versterken van de pleegouder. Om dat goed te doen is het van belang om pleegouders zelf de regie te geven over hun ontwikkeling. De systemische wereld van de organisaties en regels dienstbaar te maken aan “de leefwereld waarin pleegouders hun ‘werk’ doen”.

Hoofdresultaat

Pleegouders zien leren en zich ontwikkelen als vanzelfsprekend onderdeel van het pleegouderschap en staan zelf aan het roer van hun ontwikkeling. Professionals zijn er om hen te ondersteunen.

Specifieke resultaten

- Er is instrumentarium beschikbaar voor het bepalen van scholingsbehoeften en leerstijlen van pleegouders.
- Pleegouders ontplooiën zelfstandig en met elkaar initiatieven om hun persoonlijke ontwikkeling als pleegouder te bevorderen.
- Pleegouders formuleren hun eigen leer- en ontwikkelwensen.
- Pleegzorgbegeleiders werken samen met pleegouders aan hun ontwikkelproces.
- Pleegouders oefenen op verschillende manier hun invloed uit op het programma Versterken van de kracht van pleegouders.

Operationele beweging

De volgende projecten worden in werking gezet:

4.1 Bepalen eigen leerbehoefte

We ontwikkelen een (zelfmonitorings)instrument waarmee pleegouders hun eigen leerbehoefte kunnen bepalen. Hierbij bouwen we voort op het competentieprofiel voor pleegouders dat onder meer wordt gebruikt bij de screening- en selectieprocessen en bij het opstellen van pleegouderbegeleidingsplannen.

4.2 Experimenten met persoonlijk ontwikkelbudget

Om leren en je ontwikkelen vanzelfsprekend te maken voor pleegouders, willen we de meerwaarde ervan zichtbaar maken. Daarvoor starten we een experiment met een persoonlijk ontwikkelbudget voor pleegouders. Zij kunnen dat op basis van hun eigen wensen inzetten voor leer- en ontwikkelactiviteiten.

5.5 Ontwikkellijn Organisatie en financiering

Alleen door middel van samenwerking kan een leer- en ontwikkelassortiment tot stand komen dat gevarieerd, flexibel, kwalitatief goed en landelijk dekkend is. In de eerste fase van dit programma kwam duidelijk naar voren dat mensen en organisaties elkaar op inhoud goed kunnen vinden en dat er in principe overeenstemming is over het feit dat delen mogelijk moet zijn. Ze vinden wel dat de randvoorwaarden daarvoor glashelder moeten zijn. Geven bestuurders en managers hun medewerkers daadwerkelijk het mandaat en de budgettaire mogelijkheden om samen te werken en aanbod dat zij zelf hebben ontwikkeld landelijk beschikbaar te stellen? Voor het verdere verloop van het programma is het belangrijk dat aan deze organisatorische en financiële randvoorwaarden wordt gewerkt. Vooral koplopers, de 'smaakmakers', zullen zich aan het programma moeten verbinden om de vernieuwingsimpulsen te kunnen geven en te kunnen verduurzamen.

Hoofddresultaat

We hebben een duurzame organisatie en financiering voor het leer- en ontwikkelassortiment. Een overeenkomst met de meerderheid van pleegzorgaanbieders en samenwerking met gemeenten en andere partijen en programma's dienen daarvoor als basis.

Specifieke resultaten

- We hebben samenwerkingsafspraken en duidelijke randvoorwaarden voor het delen van het assortiment en bijdragen aan de ontwikkeltrajecten. Tenminste 60% van alle bij Jeugdzorg Nederland aangesloten pleegzorgaanbieders verbinden zich hieraan. Daaronder zijn ook de koploperorganisaties op scholingsgebied (de 'smaakmakers').
- We hebben de basis gelegd voor toekomstige samenwerking op gebied van scholings- en ontwikkelingsaanbod met aanbieders en gemeenten.
- Waar mogelijk werken we samen met andere aanbieders van deskundigheidsbevordering voor pleegouders.
- We hebben inzicht in hoe gemeenten kunnen bijdragen met financiering en facilitering.

Operationele beweging

We stellen een taskforce in met deelnemers van de betrokken organisaties en vertegenwoordigers van gemeenten. Die organiseert de volgende projecten:

5.1 Opstellen maatschappelijke business case

De taskforce werkt een maatschappelijke business case uit.

5.2 Ontwikkelen van een duurzaam organisatie- en financieringsmodel

De taskforce ontwikkelt enkele organisatie- en financieringsmodellen en bespreekt deze in diverse bijeenkomsten met alle stakeholders. Op basis van deze bijeenkomsten geeft de taskforce een advies over een duurzaam organisatie- en financieringsmodel, dat – ook op de langere termijn – haalbaar en het best passend is voor de pleegzorgaanbieders.

6 Programma-uitvoering

6.1 Werkwijze

Bij het ‘versterken van de kracht van pleegouders’ kunnen we verschillende benaderingen kiezen. In de ‘smalle benadering’ zien we pleegouders voornamelijk als vrijwilligers aan wie we cursussen en thema-avonden aanbieden. Daarmee bieden we scholing en bevorderen we hun kwaliteiten als pleegouder. Deze gefocuste benadering maakt ook deel uit van dit programma maar is niet genoeg om recht te doen aan de complexiteit van onze opgave (het versterken van de kracht van pleegouders). We kiezen daarom voor een bredere focus.

Complexe context

Diverse vraagstukken maken de complexiteit duidelijk zichtbaar. Enkele daarvan zijn mede bepalend geweest voor de keuzes in de uitvoering van het programma:

- Kennisontwikkeling vindt op allerlei manieren, momenten en niveaus plaats. Hoewel we in dit plan regelmatig spreken van ‘scholingsaanbod’ realiseren we ons ook dat dit begrip geen recht doet aan de bredere kijk op kennisontwikkeling, dat wil zeggen aan de manier waarop mensen – en dus ook pleegouders – leren, zich ontwikkelen en groeien.
- Ondersteuning van pleegouders is *breder dan* scholing. Enerzijds gaat het om de individuele begeleiding van pleegouders, anderzijds om informele activiteiten voor pleegouders, gericht op ontmoeting. Dit programma betreft hoofdzakelijk wat geboden wordt *naast* de reguliere individuele begeleiding.
- De moeilijkheden waar pleegouders tegenaan lopen, hebben vaak te maken met de complexiteit van het pleegzorgsysteem. Van dat systeem maken veel spelers deel uit: ouders van het kind, bredere familie, jeugdbeschermer, pleeggezinbegeleider, therapeut, leerkracht etc. Versterken van de kracht van pleegouders gaat vaak over hun positie in dit systeem en de samenwerking met andere spelers.

Leren door experimenteren

Leren en experimenteren staan centraal in de vijf ontwikkelijnen van dit programma. Door voortdurende monitoring weten we welke activiteiten succesvol zijn en welke randvoorwaarden daarbij horen.

Ontwikkelen en experimenteren vragen om een mentaliteit van over bestaande schotten kijken (tussen partijen, organisaties, subsectoren en financiering). En om de durf om initiatieven te ontplooiën die daadwerkelijk een verschil kunnen maken voor pleegouders. Pleegouders kunnen leren als de gehele pleegzorg een ‘lerende organisatie’ is. Door breder te kijken dan de hierboven geschetste ‘smalle’ benadering van dit programma, denken we kennis te kunnen ophalen die ook relevant is voor aanpalende programma’s en de pleegzorgsector als geheel.

Breder kijken

Periodiek zullen we in dit programma onze ervaringen oogsten. In zogenoemde 'learning histories' geven we onze lessen weer, met eventueel aanbevelingen voor de vele andere betrokken partijen.

Met dit programma dragen we zo ook verder bij aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijke visie op het pleegouderschap en op wat er in de huidige tijd nodig is om daaraan invulling te kunnen geven.

6.2 Communicatie en werken met ambassadeurs

Deelnemerbenadering

Bij dit programma zijn diverse stakeholders betrokken. Voor het programma hanteren we een deelnemerbenadering. Dat betekent dat we iedere stakeholder zo actief mogelijk betrekken bij de uitvoering van het programma.

Betrokkenheid van pleegouders

Pleegouders maken op verschillende manieren deel uit van het programma. Naast de NVP spelen ook andere vertegenwoordigers van de pleegouders een rol bij de aansturing van het programma, bij de uitvoering van projecten en bij de communicatie (ambassadeursrol). We betrekken pleegouders uit verschillende groepen (crisis, netwerk, pleegrootouders, etc.) voor een zo breed mogelijk draagvlak. Behalve met georganiseerde pleegouders (via pleegouderraden en netwerken van pleegouders), zoeken we nadrukkelijk ook verbinding met 'individuele' pleegouders.

Communicatieaanpak

In de eerste fase van dit programma hebben we al heel veel stakeholders kunnen bereiken. Dit resulteerde onder andere in een succesvolle werkconferentie met een brede vertegenwoordiging van partijen. Daarmee is de missie om in fase 1 draagvlak te verkrijgen en perspectieven te verenigen, geslaagd. Nu is het zaak om deze betrokkenheid om te zetten in actie.

Voor het programma wordt een gericht communicatieplan opgesteld. We zullen een communicatieadviseur aantrekken die het programmateam ondersteunt in de communicatie met de diverse en groeiende groep stakeholders. Communicatie wordt daarmee een integraal onderdeel van de programma-uitvoering.

In de communicatie met onze primaire doelgroep, de pleegouders, zetten we niet alleen in op kennisoverdracht. We willen ook een verandering van houding en gedrag teweegbrengen als het om ontwikkeling en scholing binnen het pleegouderschap gaat. Deelnemen aan scholingsactiviteiten moet iets vanzelfsprekends worden. Daarbij zullen we nadrukkelijk ons best doen groepen pleegouders te bereiken waarmee we nu geen of weinig contact hebben. Hiervoor zetten we een mix van middelen en communicatiekanalen in, deels landelijk en deels regionaal / lokaal.

Werken met ambassadeurs

We zullen een ambassadeursnetwerk vormen waarin in ieder geval pleegouders en medewerkers van pleegzorgaanbieders zitten. Zij werken in kleine ambassadeursteams regionaal en verspreid over het hele land samen.

De ambassadeurs hebben de opdracht om andere pleegouders, pleegzorgaanbieders en gemeenten te enthousiasmeren en mobiliseren. Welke activiteiten ze daarvoor inzetten, bepalen ze zelf. Daarnaast vormen de ambassadeurs een klankbordgroep voor het programma. Het netwerk van ambassadeurs speelt een rol gedurende het gehele programma in alle programmaliijnen. De ambassadeurs komen periodiek bij elkaar om ervaringen en ideeën uit te wisselen. De werking van het ambassadeursnetwerk is nader uitgewerkt in bijlage A.

6.3 Monitoren van voortgang, effecten en impact

De voortgang, resultaten en lessen van het programma zullen we op drie manieren bijhouden.

a. Per project

We zetten een format op waarmee we voor ieder project de voortgang, resultaten en lessen in kaart brengen.

b. Bereik, deelname en waardering

We zullen deelname aan en waardering van de programma-activiteiten meten. Hierbij zullen we gebruikmaken van de meetinstrumenten die al gebruikt worden door de verschillende programmapartners en scholingsaanbieders. Zo zullen we onder meer gebruik maken van de ontwikkelde kwaliteitscyclus waarmee aanbieders beter in kunnen spelen op de behoeften van pleegouders (Pionn en NVP).

c. Programmaresultaten

We zullen in het programma verder monitoren op het niveau van de geformuleerde programma resultaten, dat wil zeggen zowel het geformuleerde overall resultaat, als per ontwikkellijn de hoofdresultaten en de specifieke resultaten (zie hst. 4 en 5).

6.4 Programmamanagement

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit de directeur van de NVP, een bestuurder van Jeugdzorg Nederland en een programmamanager van de VNG. De stuurgroep fungeert als opdrachtgever voor het programmamanagement. Hij heeft als rol om op belangrijke momenten mee te denken en te besluiten over de inrichting en uitvoering van het programma. Hij geeft bovendien akkoord voor de op te leveren producten. De stuurgroep heeft twee keer per jaar overleg met de subsidieverstrekker (het ministerie van VWS) over de voortgang van het programma.

Programmamateam

Het programmamateam bestaat uit een externe programmamanager plus twee projectleiders, een vanuit Jeugdzorg Nederland en een vanuit de NVP. Ook een communicatieadviseur maakt deel uit van dit team.

Werkgroep en expertbijeenkomsten

De werkgroep bestaat uit managers van negen pleegzorgaanbieders die op strategische momenten bij elkaar komen. Doel van de werkgroep is een goede inbedding van het programma in de sector.

Gedurende het programma organiseren we een aantal keer per jaar een expertbijeenkomst. Deze bijeenkomsten kunnen per keer een andere samenstelling van experts hebben, afhankelijk van de fase waarin het programma zich bevindt. De experts kunnen bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de VNG en/of gemeenten of het Nederlands Jeugdinstituut zijn, of pleegzorgaanbieders, pleegouders en opleidingsexperts.

Projectteams

Voor elk project stellen we een team samen, dat een goede afspiegeling van stakeholders vormt. Ook sluiten we zo veel mogelijk aan bij mensen en organisaties die al met innovatie op het project bezig zijn. Bij elk projectteam is een lid van het programmamateam en/of de stuurgroep betrokken. Dat kan zijn in de rol van projectleider, coördinator of anderszins. Ook streven we ernaar bij ieder relevant project vertegenwoordigers van de pleegouders te betrekken.

6.5 Werken over de programmagrenzen

Het programma wil op basis van zijn kernwaarden – samenwerking, wederkerigheid en openheid – verbinding houden met relevante ontwikkelingen in zijn werkgebied. Dat betekent aan de ene kant dat we waardevolle vindingen die uit de omgeving komen, inpassen in het programma. Aan de andere kant zullen we de lessen die wij leren delen met deze partijen.

We denken daarbij aan de volgende activiteiten:

- agenderen en signaleren
- faciliteren van mogelijkheden om gezamenlijk te leren
- relevante inzichten uitwisselen met andere programma's

Programma's die we daarbij in ieder geval zullen betrekken zijn: Actieplan pleegzorg, Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen, Netwerken van pleegouders, Professionalisering Jeugdhulp. In bijlage B staat een overzicht van de meest relevante programma's waar we de afstemming mee zullen zoeken.

7 Projecten oktober 2017 – september 2018

In de eerste fase van dit programma zijn allerlei ideeën voor projecten en activiteiten geïnventariseerd en gedeeld. Samen met betrokkenen hebben we daarin een prioritering aangebracht. In dit hoofdstuk vindt u de projecten die sowieso opgepakt worden vanaf oktober 2017. Daarnaast zijn er nog allerlei projecten die op onze 'wensenlijst' staan en mogelijk volgen uit of toegevoegd worden aan de hier beschreven projecten. Zoals in de inleiding reeds beschreven moet de operationele uitwerking van dit programma gelezen worden als een dynamisch geheel.

Project 1.1: Ontwikkeling van het curriculum	
Type actie	Project
Doelen	Een landelijk, integraal en modulair leer- en ontwikkelcurriculum is beschikbaar, met modules die elkaar optimaal aanvullen, die goed aansluiten bij algemene wensen van pleegouders en die ook voorzien in hun specifieke behoeften.
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Het curriculum is opgesteld op basis van de behoeften van pleegouders. - Het curriculum is verder beschreven op basis van de inventarisaties van het aanbod. - Het curriculum is inhoudelijk onderbouwd en compleet en bestaat uit traditionele en meer eigentijdse leervormen. Waar nodig differentieert het (bijvoorbeeld naar soort pleeggezin, ervaringsjaren en leeftijd kind). - Richtlijnen zijn opgesteld met gedeelde (kwaliteits-) standaarden en uitgangspunten voor het assortiment. - Het landelijke aanbod wordt gewaardeerd met tenminste een cijfer 7.
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een werkgroep samenstellen met verschillende stakeholders: pleegouders, ouders, pleegkinderen, pleegzorgwerkers, jeugdbeschermers. Curriculum beschrijven op basis van de behoeften en op basis van de inventarisaties van het huidige aanbod. Daarbij kijken we met name naar het huidige aanbod van pleegzorgaanbieders, maar ook van partijen als Gezinspiratieplein, Pleegzorg Advies Nederland, Augeo foundation en Stichting Kinderpostzegels. 2. Uitgangspunten opstellen waar aanbod aan moet voldoen om opgenomen te worden in de centrale 'verzamelplaats'. Gebaseerd op de ontwikkelde kwaliteitscyclus uit het voortraject van dit programma (Pionn en NVP). 3. Randvoorwaarden formuleren; onderzoeken wat nodig is om bestaand kwaliteitsaanbod centraal te benutten. 4. Leer- en ontwikkelassortiment beschrijven, daarbij helder formuleren wat het aanbod is, voor welke doelgroep, wie het heeft ontwikkeld en wie het aanbiedt, onder welke voorwaarden. Conform de te maken samenwerkingsafspraken.
Looptijd	Oktober 2017 – einde programma

Project 1.2: Ontwikkelen en uitbreiden trainerspool	
Type actie	Project
Doelen	Een netwerk van voldoende goede, kwalitatieve trainers is opgezet. Onderzoek heeft duidelijk gemaakt of en onder welke condities pleegouders en andere ervaringsdeskundigen ingezet zouden kunnen worden als trainer.
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Een pool van tenminste vijftien trainers kan landelijk ingezet worden voor scholing aan pleegouders. - We experimenteren met een train-de-trainersmodule, zodat pleegouders en andere ervaringsdeskundigen kunnen worden opgeleid om scholing te bieden aan (andere) pleegouders. - We hebben tien pleegouders/ervaringsdeskundigen geworven en opgeleid als trainer. Zij kunnen landelijk worden ingezet.
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een pool van trainers opbouwen die ingezet kan worden voor scholing van pleegouders. Inventariseren van trainers en sprekers die op dit moment ingezet worden en waar goede ervaringen mee zijn. Onderzoeken of deze personen zich willen verbinden aan dit programma. We stellen kwaliteitseisen op waaraan deze trainers moeten voldoen. 2. Experiment starten met een train-de-trainersprogramma voor pleegouders. Hiervoor worden in eerste instantie pleegouders gezocht die al een achtergrond hebben in het onderwijs, training en/of coaching. Mogelijk kunnen we hiervoor gebruik maken van het internationaal erkende trainingsprogramma DEFT (Developing European Fostering Training). Dat is gericht op het trainen van trainers met een focus op pleegzorg en op werken met groepen pleegouders (met verschillende opleidingsniveaus, verschillende achtergronden, verschillende geplaatste kinderen etc.).
Looptijd	Oktober 2017 – juni 2018

Project 2.1: Ontwikkelen van nieuwe leermodules	
Type actie	Project
Doelen	Het bestaande leer- en ontwikkelassortiment is aangevuld met nieuwe inhoudelijke modules om het aanbod completer te maken.
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Drie nieuwe scholingsmodules zijn ontwikkeld over verschillende thema's. Thema's worden gekozen op basis van onder meer vraagprioriteit en haalbaarheid. Opties zijn bijvoorbeeld: vitaliteit pleeggezinnen (positieve gezondheid), gedeeld opvoederschap ouders-pleegouders, samenwerking met pleegzorgwerker-jeugdbeschermer. - Een team van experts is samengesteld dat verantwoordelijkheid draagt voor het actualiseren en ontwikkelen van het curriculum.
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een team samenstellen van experts die zich de komende twee jaar willen verbinden aan het curriculum. Zij nemen verantwoordelijkheid voor het actualiseren en aanvullen ervan, mogelijk ook na de looptijd van het programma. Pleegouders worden in elk geval betrokken, zodat de modules zo goed mogelijk aansluiten bij hun behoeften. 2. Een ontwikkelplan opstellen op basis van de inventarisatie en het vooronderzoek. Daarin staan drie modules die binnen dit projectjaar gerealiseerd zullen worden. Daarbij houden we rekening met de volgende wensen voor het aanbod: thema's waarover nog niets/weinig ontwikkeld is; inzet van ervaringskennis; niet alleen kennis staat centraal staan maar juist ook vaardigheden (bijvoorbeeld: hoe reageer ik effectief op mijn pleegkind met moeilijk gedrag; hoe zorg ik goed voor mezelf en mijn relatie; hoe manage ik mijn gezin en alle hulpverlening eromheen). 3. Bij de ontwikkeling van modules gebruik maken van trainingsprogramma's die in het buitenland beschikbaar zijn. Ontwikkeling wordt uitbesteed aan partners uit het pleegzorgveld en/of een trainings-/opleidingsbureau. 4. Samenwerking verkennen met partners die al zelfstandig bezig zijn met de ontwikkeling van nieuwe modules voor pleegouders. Daarbij denken we op dit moment aan: <ul style="list-style-type: none"> - Gezinspiratieplein - Pleegzorg Advies Nederland - Augeo foundation en Stichting Kinderpostzegels - Enkele pleegzorgaanbieders die veel aan innovatie op dit vlak Doen
Looptijd	Oktober 2017 – juni 2018

Project 2.2: Innovatie in leervormen	
Type actie	Experiment
Doelen	Inzetten van nieuwe leervormen.
Beoogde resultaten	<p>We hebben twee prototypes van nieuwe leervormen ontwikkeld, die een impuls geven aan leren en ontwikkelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Online: interactie mogelijk o.a. via gamen, 3d filmpjes, simulaties, e-learning, Ecademies, webinars, etc. - Interpersoonlijk: via nieuwe, creatieve werkvormen als storytelling, opstellingen van pleegouderfamilies, rollenspelen, toneelstuk maken, video-interactie, etc.
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een hogeschool voor de kunsten selecteren (connectoren en innovatoren met focus op de zorg en leren) of ontwikkelaars bij gespecialiseerde bureaus (als garage 2020). 2. Onderwerpen en doelgroepen verkennen en selecteren. Onderwerpen die behoefte hebben aan een nieuwe impuls (voor werving, effectiviteit, dieper leren, bekijken) komen voort uit het curriculum 3. Uitwerken via <i>design thinking</i> in zes fasen: <ul style="list-style-type: none"> Fase 1 <i>Empathy</i> Theoretisch kader, <i>shadowing</i>, observaties, context interviews Fase 2 <i>Define</i> Kernthema's Fase 3 <i>Ideate</i> Brainstorm, wat werkt (hierbij ook leren van andere sectoren en buitenland) Fase 4 <i>Prototype</i> Voorwaarden prototype opstellen, prototypes maken Fase 5 <i>Test</i> Fase 6 <i>Evaluate</i> Fase 7 Opleveren van twee verschillende prototypes, gereed voor uitvoering
Looptijd	Nov 2017 – mei 2018

Project3.1: 'De Etalage' voor alle aanbod	
Type actie	Experiment
Doelen	Verkenning naar de mogelijkheden om één centrale goed toegankelijke vind&verzamelplaats te ontwikkelen waar leermodules, goede praktijkvoorbeelden, inspiratie en kennis en contacten voor pleegouders met elkaar worden gedeeld .
Beoogde resultaten	Projectplan voor de uitvoering van een online platform voor en door pleegouders, dat werkt als vindplaats of wegwijzer.
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ambities formuleren voortbouwend op bestaande (haalbaarheids)studies en eerdere platforminitiatieven. Welke variant van een platform is wenselijk? Welke verdere functionaliteiten zijn voor de toekomst gewenst: e-learning modules for blended learning, networking en community vorming, centraal leerplatform/ pleegzorg e-Acadamy, etc. 2. Haalbaarheid vaststellen van een gezamenlijk traject, met welke partijen en onder welke randvoorwaarden. 3. Verkennen hoe we gebruik kunnen maken van faciliteiten en ervaringen die voor vergelijkbare kennisplatforms zijn ontwikkeld, zoals door PGGM (pensioenfonds voor de zorg) of GGZ acadamy. 4. Definitief plan maken inclusief een globale businesscase. 5. Aanvullende subsidie(s) zoeken, indien nodig. 6. Vereisten voor platform opstellen (afstemmen met beoogde gebruikers). 7. Selectietraject/offertetraject onder leveranciers organiseren.
Looptijd	Oktober 2017 – Februari 2018 (na dit verkennende project zal naar verwachting een project volgen waarbij een centrale, goed toegankelijke verzamelplaats daadwerkelijk gecreëerd wordt)

Project 4.1. : Persoonlijk instrumentarium voor bepalen van eigen leerbehoefte	
Type actie	Experiment
Doelen	<ul style="list-style-type: none"> - Pleegouders zien persoonlijke ontwikkeling en het bevorderen van hun deskundigheid als een vanzelfsprekend onderdeel van pleegouderschap. - Pleegouders formuleren hun persoonlijke ontwikkelwensen en leerbehoeften, in het licht van hun pleegouderschap. Zij hebben daarbij oog voor hun eigen unieke kenmerken en situatie. - Pleegouders weten wat zij nodig hebben om zich te ontwikkelen en te groeien. Zij vertalen dit naar een concreet, persoonlijk ontwikkelplan.
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - We beschikken over een instrumentarium waarmee pleegouders hun eigen ontwikkelbehoeften kunnen bepalen (zelfmonitoring). - Pleegouders hebben een persoonlijk plan dat hen helpt hun ontwikkelwensen concreet vorm te geven. - Het instrumentarium voor zelfmonitoring is gekoppeld aan de etalage (vindplaats en wegwijzer).
Aanpak	<ul style="list-style-type: none"> - Met en voor pleegouders instrumentaria beschikbaar stellen of ontwikkelen die pleegouders ondersteunen bij het bepalen van hun ontwikkelbehoeften en de voortgang van hun ontwikkelproces monitoren - Learning by doing door te gaan experimenteren met diverse instrumentaria - Bepalen welk instrument of welke instrumenten behulpzaam zijn voor pleegouders en deze beschikbaar stellen middels de etalage - Binnen het werken met de verschillende instrumenten onderzoeken welke rol de pleeggezinbegeleider het beste kan vervullen in de ondersteuning van pleegouders bij hun eigen leerproces. Hier wordt tijdens het programma geëxperimenteerd en de verbinding gelegd met het programma professionalisering jeugdhulp.
Looptijd	

Project 4.2: Experiment persoonlijk ontwikkelbudget	
Type actie	Experiment
Doelen	<ul style="list-style-type: none"> - Pleegouders nemen zelf de regie in het vormgeven van hun persoonlijke leer- en ontwikkeltraject en hebben ook de middelen om hierin te investeren;
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Pleegouders hebben een eigen ontwikkelbudget. - Pleegouders zetten hun ontwikkelbudget in voor hun persoonlijke leer- en ontwikkelactiviteiten.
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bij een of twee pleegzorgaanbieders experimenteren met eigen ontwikkelbudgetten voor pleegouders. 2. Pleegouders en pleegzorgaanbieders onderzoeken of het werken met persoonlijke ontwikkelbudgetten eraan bijdraagt dat pleegouders leren en zich ontwikkelen als vanzelfsprekend zien en dat zij zelf de regie nemen om dit uit te voeren. 3. Aansluiting zoeken bij pleegzorgaanbieders die al activiteiten ondernemen op dit gebied.
Looptijd	

Project 5.1: Taskforce duurzaam bedrijfsmodel: Opstellen van een maatschappelijke business case (mBC)	
Type actie	Project
Doelen	Beschikbaar maken van een mBC voor leren en ontwikkelen van pleegouders
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - duidelijk overzicht van de (maatschappelijke) kosten en baten; - betrokkenheid en steun van degenen die er baat bij hebben en andere partijen.
Aanpak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een werkgroep installeren met vertegenwoordigers van betrokken partijen en financieel deskundigen met als opbrengst een eerste ruwe schets van de mBC. 2. Zicht krijgen op alle maatschappelijke partijen die er baat bij hebben. Deze betrekken bij de uitwerking van de mBC; hierbij gebruik maken van het Canvas Business model. 3. Bij de uitwerking aandacht besteden aan onder meer de maatschappelijke waarden, relaties, pleegoudersegmenten, inkomstenstromen en distributiekanaalen, kernactiviteiten (leeraanbod in te brengen en te optimaliseren), netwerkpartners, kernpartners en kostenstructuur. 4. Voortdurend input zoeken vanuit andere ontwikkellijnen. 5. Gedragen versie van mBC opstellen en vaststellen.
Doorlooptijd	Januari 2018 – augustus 2018

Project 5.2: Taskforce duurzaam bedrijfsmodel: Ontwikkelen van duurzaam organisatie- en financieringsmodel	
Type actie	Project
Doelen	Beschikbaar maken van organisatie- en financieringsmodel
Beoogde resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - afspraken zijn gemaakt over organisatie en financiering. - Het model is gebaseerd op de mBC (zie project 5.1). - Betrokkenen bij de mBC hebben geleerd van de ervaringen in de andere ontwikkellijnen (de winkel, de werkplaats en de etalage). - We hebben een bindende samenwerkingsovereenkomst tussen alle betrokken partijen.
Aanpak	Bij het opstellen van de mBC reeds gesprekken voeren met pleegzorgaanbieders en andere aanbieders over mogelijke samenwerking.
Doorlooptijd	Augustus 2018 – juni 2019

Bijlage A Het opzetten en onderhouden van een netwerk van ambassadeurs

Doel: Landelijk en regionaal uitdragen van het programma. Ambassadeurs zijn de ogen en oren van het programma.

Het landelijke netwerk van ambassadeurs zal bestaan uit regionale ambassadeurteams. In deze teams zitten steeds twee pleegouders, een pleegzorgbegeleider en een gemeentelijke of regionale beleidsmaker.

Beoogd resultaat : het bevorderen van draagvlak en positieve beeldvorming, en de inbreng van relevante signalen van andere partijen.

Ambassadeurs

We stellen de volgende eisen aan de ambassadeurs:

- Ze hebben een intrinsieke persoonlijke motivatie voor steun aan het programma.
- Ze hebben een brede kennis van en kijk op de pleegzorg.
- Ze zijn voorlopers in het pleegzorgveld door hun gedrag en werkwijze en zijn een voorbeeld naar collega's in hun eigen doelgroep.
- Ze hebben een goede naam en reputatie, een relevant netwerk, zijn communicatief en sociaal vaardig.
- Ze kunnen individueel aan de programma-activiteiten bijdragen. Ze zijn in staat dit te doen in regionale teams van pleegouders, pleegzorgbegeleiders en gemeentelijke beleidsmakers.
- Op groepsniveau streven we verder naar diversiteit in achtergrond van de ambassadeurs en naar regionale spreiding.

Aanpak en werkwijze

Aanpak:

De ambassadeurs hebben hierbij individueel en in verschillende samenstellingen (teams) de volgende *verantwoordelijkheden en taken*:

- het actief vertegenwoordigen en uitdragen van het programma (gedachtegoed en aanpak) naar de programmadoelgroepen, naar de pleegzorgsector en naar andere relevante maatschappelijke partijen;
- het leggen van contacten met programmadoelgroepen en verbindingen met relevante netwerken en sleutelpersonen;
- het verzamelen van informatie die relevant is voor het programma, op uiteenlopende maatschappelijke vindplaatsen, zoals bijeenkomsten gemeenten over het sociale domein, bijeenkomsten georganiseerd door pleegouderraden of zorgaanbieders;
- het meedenken bij de ontwikkeling en uitvoering van het programma, kennis en ervaring inbrengen en (gevraagd en ongevraagd) adviezen geven.

Werkwijze:

- twee keer per jaar wonen de ambassadeurs een landelijke bijeenkomst bij, om mee te denken en input te geven;
- de ambassadeurs krijgen ondersteuning vanuit het programma met scholing, instrumenten, communicatie en andere hulpmiddelen en waar nodig een financiële vergoeding

Bijlage B Gerelateerde programma's pleegzorg

Momenteel is er veel aandacht voor het verbeteren van de pleegzorg: meer beschikbaarheid van geschikte pleeggezinnen, betere matching tussen kind en gezin, terugdringen van breakdown, investeren in het behoud van pleegouders, verbeteren van de overgang van pleegzorg naar zelfstandigheid, etc. Het 'Actieplan Pleegzorg' biedt een overzicht van lopende en nieuwe acties om opgaven in de pleegzorg op te pakken. Dit programma, 'Versterken van de kracht van pleegouders', maakt daar deel van uit.

Deze bijlage beschrijft de samenhang met diverse andere programma's en initiatieven.

Actieplan pleegzorg

Het Actieplan Pleegzorg is tot stand gekomen onder aanvoering van de ministeries van VWS en VenJ in nauwe samenwerking met onder andere Jeugdzorg Nederland (JN), de NVP, het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Het kent de volgende vier actielijnen:

1. Continuïteit en stabiliteit, ook na het 18e jaar
2. Toerusten van pleegouders
3. Werven en screenen van pleegouders
4. De positie van pleegzorg als vorm van jeugdhulp

Het programma 'Versterken van de kracht van pleegouders' valt in zijn geheel onder Actielijn 2. Het Actieplan kent ook andere projecten en activiteiten om pleegouders beter toe te rusten. Hoewel deze acties ook zijn gericht op het versterken van pleegouders, maken zij geen deel uit van dit programma. Ook vanuit de andere actielijnen zijn er programma's en activiteiten die raken aan het programma Versterken van de Kracht van pleegouders. Enkele daarvan lichten we hier, gezien de sterke samenhang met onze activiteiten, kort toe.

Het programma(team) houdt alle ontwikkelingen in het kader van het Actieplan Pleegzorg in de gaten om krachten te kunnen bundelen en overlap te voorkomen.

Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen

In het project 'Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen' werken het NJI, VNG, NVP en JN samen. Doel is gemeenten meer inzicht te geven in mogelijkheden om jeugdhulp in gezinsvormen in te zetten en die te versterken. Deelnemende partijen denken na over de bijdrage die gemeenten kunnen leveren aan de pleegzorg in het algemeen en hoe zij kunnen investeren in de kracht van pleegouders in het bijzonder. Ook onderzoeken ze hoe gemeenten lokale initiatieven kunnen stimuleren voor het gemeenschappelijk leren van betrokkenen bij de pleegzorg (pleegouders, ouders, pleegzorgwerker, jeugdbeschermers, wijkteams, onderwijs, gemeenten, e.a).

Netwerken van pleegouders

Bij pleegouders is veel behoefte aan onderling contact om ervaringen uit te kunnen wisselen en kennis te delen. Hun expertise kan beter worden benut. De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen heeft om die reden de afgelopen twee jaar actief ingezet op het stimuleren en ondersteunen van pleegoudernetwerken in het hele land. Ook vanuit pleegzorgaanbieders, gemeenten en pleegouders zelf zijn er allerlei initiatieven ontstaan om pleegouders bij elkaar te brengen. Verder zijn er netwerken in ontwikkeling rondom pleeggezinnen, gezinnen van oorsprong en pleeggrootouders. Dergelijke pleegoudernetwerken zijn een belangrijke bron van kennis. De NVP is een verzamelplaats van zulke initiatieven en biedt waar gewenst ondersteuning en informatie aan deze netwerken. Dit programma richt zich niet direct op het ontwikkelen van nieuwe pleegoudernetwerken, maar wel op het toerusten en ondersteunen van bestaande groepen en het gebruiken van de kennis en wensen die zij inbrengen.

Pleegzorg in de keten

Dit is een actie uit het Actieplan Pleegzorg onder verantwoordelijkheid van de VNG, Jeugdzorg Nederland en de NVP. Deze actie is bedoeld om de verdeling van verantwoordelijkheid tussen diverse spelers rondom een pleegkind te herijken (wijkteam, gecertificeerde instelling, pleegzorgaanbieder, ouder, pleegouder, gezinsvoogd en pleegkind). Ook het verbeteren van de samenwerking tussen medewerkers van wijkteam, gecertificeerde instelling en pleegzorg-aanbieder en ouder, pleegouder, gezinsvoogd en pleegkind vormt hiervan een onderdeel.

Professionalisering Jeugdhulp

Naast het Actieplan Pleegzorg en de diverse daarbij behorende projecten is ook het programma 'Professionalisering Jeugdhulp' relevant om de verbinding mee te zoeken. In dit programma werken partijen in het werkveld samen om te zorgen dat kinderen en jongeren die niet gezond en veilig kunnen opgroeien de best passende zorg krijgen. Het toerusten van jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers staat in dit programma centraal.